

Ljusbäraren

VINTERN 2022–2023

Advent
& jul

Så kan du hjälpa någon att få en bättre jul

De firar jul i församlingshemmet

Därför är delar av kyrkogården avstängd

Svenska kyrkan
STORA LUNDBY-ÖSTAD PASTORAT

Innehållsförteckning

- 3 Hälsning från diakonen**
- 4 Ur kalendern**
Notiser om något av allt det som sker under advent
- 5 Ny kyrkoherde**
Magnus Eriksson är pastoratets nye herde
- 6 Därför firar vi jul tillsammans**
Familjerna Nygren och Lindell hänger i församlingshemmet i Gråbo på julafton
- 8 Gudstjänster och musik**
Kalendarie från advent till trettondag
- 9 Hopp för barn i Etiopien**
Årets insamlingsprojekt i Stora Lundby församling
- 10 Risk för nedfallna träd**
Almsjuka gör att delar av kyrkogården stängs av
- 11 Trädkransen**
Ett historiskt trädgårdsmode på kyrkogårdarna
- 12 Julklappsgranen**
Tillsammans ser vi till att alla får en bättre jul

Du hittar aktuell information på vår webbplats www.svenskakyrkan.se/storalundbyostad och i Svenska kyrkans gratisapp **Kyrkguiden**.

Besök oss på våra sociala kanaler:

www.facebook.com/storalundbyostad
www.facebook.com/storalundbysecondhand

www.instagram.com/storalundbyostad

Sök på Stora Lundby-Östad pastorat

Ljusbäraren

ges ut av Svenska kyrkan i Stora Lundby-Östad pastorat. Tidningen delas ut gratis till alla hushåll fyra gånger per år.

Ansvarig utgivare: Magnus Eriksson
Grafisk form: Anna Carlsson
Framsidafoto: Jan Romero/Unsplash

Pastorsexpeditionen/
Stora Lundby församlingshem
0302-49 61 00, mån-fre kl 10-12
Lundbyvägen 12, 443 43 GRÅBO
storalundbyostad@svenskakyrkan.se

Kyrkogårdsförvaltningen
Bokning av begravning och
gravadministration
0302-49 61 28, mån-fre kl 9-11

Östad församlingshem och prästgård
Östadsvägen 381, 443 74 SJÖVIK

Magnus Eriksson, kyrkoherde
0302-49 61 03
magnus.eriksson@svenskakyrkan.se

Sybille Birkhorst,
vårdinna och second hand
0302-49 61 07
sybille.birkhorst@svenskakyrkan.se

Tina Dahllöw, diakon
0302-49 61 12
tina.dahllow@svenskakyrkan.se

Alexander Dahlquist, präst
0302-49 61 21
alexander.dahlquist@svenskakyrkan.se

Josefine Sjögren,
kyrkogårdsföreståndare
0302-49 61 32
josefine.sjogren@svenskakyrkan.se

För övrig personal, se webbplatsen,
www.svenskakyrkan.se/storalundbyostad

Kyrktaxi beställs dagen innan hos
Håkans El-taxi (Håkan Eriksson)
0302-400 09

TINA DAHLLÖW
diakon

Advent = mys!

Adventstiden i våra svenska hem handlar ofta om mys, att göra det mysigt hemma med ljusstakar och ljusslingor. Ljusslingorna kommer ofta upp redan i början av november för att motverka mörkret. Men oavsett hur mycket mys vi försöker åstadkomma genom ljus av olika slag är det kanske ändå solen vi längtar efter, solen med både sitt ljus och sin värme. För både ljus och värme ger oss ofta energi och lust till livet.

I ÅR KANSKE årets mörkaste tid ser lite annorlunda ut när vi nu måste tänka på elransonering. Kanske får vi hoppa över en ljusslinga eller två så att pengarna kan räcka till mat och julklappar. För en del hjälper det inte med att låta bli ljusslingorna – pengarna räcker ändå inte till!

Det finns många här i vårt samhälle som inte har så det räcker, som kanske får frysa i stället för att mysa.

I KYRKANS VÄRLD handlar adventstiden om ankomst i olika perspektiv; att Jesus har kommit till jorden och blivit människa, att han hela tiden kommer till oss och att han till sist en gång ska komma tillbaka.

I BIBELN FÖRKLARAS Guds kärlek till oss ofta genom bilden av en familj, en familj där föräldrarna älskar sitt barn. De bästa föräldrar man kan tänka sig.

I GREKISKAN FINNS flera ord för kärlek. Det ord som används för att beskriva Guds kärlek är "agape". Detta ord beskriver en kärlek som är osjälvisk och utgivande. Den kärlek som en förälder känner för sitt barn beskrivs också med detta ord.

DET STORA MED JULEN är att Gud kommer till oss som ett litet barn, in i den mänskliga världen, och blir en del av en liten familj. Den allsmäktige var helt hjälplös när han lades i Marias famn efter förlossningen. Den helige får sin första sovplats i en smutsig krubba, inlindad i tyger som Maria burit med sig på en lång resa. Gud blev ett litet barn, en av dem som samhället tycker är små och oviktiga.

GUD VET VAD det är att vara människa, att leva i en fattig familj. Han vet hur det är när pengarna inte räcker till och hur mycket det betyder när andra, som har lite mer, vill hjälpa.

JAG HOPPAS ATT denna jul kan få genomlysas av "agape" – en osjälvisk och utgivande kärlek, det behöver vi alla oavsett vad vi har för förutsättningar.

ADVENTSMARKNAD

Lotterier, försäljning, glögg, kaffeservering med hem-bakt, korv med bröd, catwalk med secondhand-kläder mm. Secondhandbutiken har öppet.

Intäkterna går till HBE, Hopp för barn i Etiopien, och vår polska vänförenings arbete för barn, unga och funktionshindrade i staden Mioszów.

Lördag 26 nov kl 10–13
Stora Lundby församlingshem

FOTOUTSTÄLLNING

3–18 december kan du gå längs Lundbyvägen i Gråbo från församlingshemmet till kyrkan och njuta av en stor mängd foton utomhus, tagna av lokala förmågar.

Bilderna är tävlingsbidrag till 2023 års fotokalender, som nu finns till försäljning. Fotot på ekorren är en av vinnarna i tävlingen, tagen av Fredrik Arvidsson.

KONSERT I STORA LUNDBY KYRKA

Stora Lundby kyrkokör med musiker och solister bjuder in till advents- & julkonsert.

Kom och njut av både gamla kända och nyare körstycken när kören fyller kyrkan med härlig stämning, och sjung med i de välkända psalmerna!

Lördag 17 december kl 18
Fri entré, som vanligt!

SJUNG IN JULEN I SJÖVIK

Vi samlas vid Sjövikslokalen för att sedan gå fackeltåg gemensamt till Bohlins torg. Där sjunger vi in julen tillsammans med kända sånger.

Söndag 18 december kl 17
Arrangeras i samarbete med föräldraföreningen i Sjövik.

Magnus Eriksson är pastoratets nye kyrkoherde

Stora Lundby-Östad pastorat har, sedan några veckor tillbaka, en ny kyrkoherde.

Den 26 oktober fattade kyrkorådet beslut om att erbjuda Magnus Eriksson tjänsten.

Det är ett bekant ansikte som tagit över som kyrkoherde för våra två församlingar då Magnus har jobbat som präst här sedan hösten 2017.

– Jag är såklart glad över att få ha blivit kyrkoherde och tycker det är fint och skönt att processen blivit klar. Jag ser fram emot min nya roll, sade Magnus i oktober efter att han blev vald.

Vad har du för vision för församlingarna på en femårshorisont? – Jag ser för mig att det kommer att bli fler händer som hjälper till i verksamheten, i form av frivilliga och ideella. Det blir ett bra sätt att få dela både glädje och arbete ihop, både anställda och ideella. Magnus hoppas också att församlingarna ska bli en naturlig mötesplats för både unga och äldre.

Något du kanske inte visste om Magnus är att han var snickare innan han blev präst.

Klivet mellan de två yrkena kom i samband med lågkonjunkturen 1992. Då kom det inte så mycket nya jobb in i kalendern och det fanns tid att reflektera över livet. Någon sorts livskris kanske, säger Magnus. Han började längta efter att få vidareutbilda sig men även att nå ut till människor, och speciellt de som fanns i ”ytterkanterna” och inte redan var aktiva i kyrkan.

Som granne med stiftsgården Lilleskog blev dess gudstjänster en bra brygga till att ta steget från att vara snickare till att bli präst.

Magnus är gift med Carina som är diakon i Partille, och har två ganska vuxna barn. Hemma i Hemsjö finns ett hus som den före detta snickaren snart har renoverat klart, egna odlingar av grönsaker och frukt och ett gäng hönor.

18 december kommer biskop Susanne Rappmann till gudstjänsten i Stora Lundby kyrka för att formellt ta emot nye kyrkoherden.

Fira jul i församlingshemmet?

Familjerna Nygren och Lindell har i flera år tillbringat en del av julafton i församlingshemmet i Gråbo. Där ordnas en gemensam fest med lunch som brukar bli välbesökt.

Text och foto: Anna Carlsson

– ALLTSÅ, GENERELLT är vi i kyrkan ganska sopiga på att fira och ha fest, säger Gunilla Lindell när vi träffas för intervjun. Bibeln är full av fester, många och långa fester. Våra fester är ju max en kväll, i Bibeln är det fester i en vecka. Jag tror att vi behöver ha mer fest i livet, det blir så lätt bara vardag och

slit. Julen är ju ett väldigt bra tillfälle att ha fest!

FAMILJERNA NYGREN, två vuxna och tre barn, och Lindell, två vuxna och fyra barn, har kommit till Svenska kyrkans julfirande på julafton i Stora Lundby församling i över tio år. Det kanske inte är ett självklart

val för så många, så varför firar de jul på det här sättet?

– För oss handlar det om gemenskap och att skapa ett sammanhang för fest tillsammans, säger Malin Nygren. Vi är familjer med flera barn. Vi är ju inte ensamma på jul, men det är ännu roligare att vara många!

Malin Nygren, Gunilla, Zelda och Fredrik Lindell.

firar jul med andra som kanske skulle suttit ensamma annars på julafton, men för oss är det främst att vi gillar att fira så här, säger Gunilla. Visst är det bra att andra blir glada av att våra barn är med, så att det blir fler i olika åldrar, men det har aldrig varit huvudorsaken.

– Det känns bra att kunna bidra till att bryta andras isolering. Därför är det här sättet att fira så bra, säger Fredrik, för då kan man bjuda med sig någon till en större ”familj” utan att det blir konstigt. Det finns ju många anledningar till att man är själv under julen. Det kan också vara enklare att bjuda in till något än att bjuda någon hem till sig själv, säger de.

DET ÄR MYCKET PRAT och skratt under intervjun och man pratar mycket om hur skönt det är att kunna fira jul på det här sättet, lite mer kravlöst. Fredrik pratar om hur kristendom handlar om gemenskap. – Vi samlas och vi delar livet, säger han. Alla människor har en plats i Guds familj även om de inte vet om det. Gud vill att du ska veta att du är välkommen även om du inte själv känner det.

FAMILJEN NYGRENS BARN har på senare år själva fått bestämma om familjen ska fira jul i

församlingshemmet, och det vill de absolut. Vi får tillräckligt med tid för familj och släkt ändå under julhelgen, säger båda familjerna.

Unga Zelda Lindell säger att hon gillar att fira jul så här, och att maten och godiset är det bästa. Framför allt köttbullarna.

JAG HOPPAS ATT vi kan fira jul så här många år framöver, säger Gunilla. Då kanske vi kan hjälpa till mer, när vi inte har barn att ta hand om. Det ser vi fram emot. Vi kommer nog hit med våra barnbarn!

JULAFTONSFIRANDE

24 december kl 12–14.30
Stora Lundby församlingshem,
direkt efter förmiddagens
barnvänliga gudstjänst
”Samling vid krubban” i Stora
Lundby kyrka.

Festen är öppen för alla –
barn och vuxna, familjer och
enskilda. Vi bjuder på maten
och den som vill får gärna ge
ett ekonomiskt bidrag.
Festen är alkoholfri.

Anmälan senast söndag 18
december på vår webbplats
eller genom att mejla/ringa
pastorsexpeditionen.
Kontaktuppgifter på sidan 2.

– Jag tycker också att det är viktigt att dela på frossan, säger Fredrik Lindell. Det är så lätt att man handlar hem en massa mat som man inte äter upp. I församlingshemmet finns det ett uppdukat julbord, ibland med inslag från andra länder. Det är härligt! Jul är ju inte en svensk tradition.

NÄR BÖRJADE DE traditionen att fira jul i församlingshemmet? Båda familjerna är inflyttade till Gråbo och ingen hade släkt här. Gunilla och Fredrik har erfarenhet av att fira liknande sorts jul på andra orter. Det gav mersmak att fira jul på ett annorlunda sätt.

– Ibland har vi fått kommentaren att det är ”duktigt” att vi

Gudstjänster & musik i advent och jul

AKTUELL INFORMATION FINNS PÅ VÅR WEBBPLATS

27 november · 1 advent

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa, Stora Lundby kyrkokör, trumpetare

Östad kyrka kl 11

Ekumenisk mässa, Ekumeniska kören, trumpetare

4 december · 2 advent

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa, Gråbo sångare

Östad kyrka kl 11

Familjegudstjänst, Barnkören

11 december · 3 advent

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa, Barnkören

Östad kyrka kl 11

Mässa

17 december · lördag

Stora Lundby kyrka kl 18

Advents- och julkonsert

Stora Lundby kyrkokör, musiker och solister

18 december · 4 advent

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa och kyrkoherdeinstallation med Göteborgs stifts biskop Susanne Rappmann
Festligt kyrkfika efteråt
(Ingen gudstjänst i Östad)

Bohlins torg kl 17

Vi sjunger in julen i Sjövik

24 december · Julafton

Stora Lundby kyrka kl 11

Samling vid krubban, Julkören medverkare.
Julfrände med mat i församlingshemmet efter gudstjänsten.

24 december · Julafton

Östad kyrka kl 11

Samling vid krubban

Stora Lundby kyrka kl 17

Julbön

Östad kyrka kl 23

Julnattsmässa

25 december · Juldagen

Stora Lundby kyrka kl 7

Julotta, Stora Lundby kyrkokör

26 december · Annandag jul

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa (ingen gudstjänst i Östad)

31 december · Nyårsafton

Stora Lundby kyrka kl 17

Nyårsbön (ingen gudstjänst i Östad)

1 januari · Nyårsdagen

Östad kyrka kl 11

Mässa (ingen gudstjänst i Stora Lundby)

6 januari · Trettondedag jul

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa

Östad kyrka kl 17

Musikgudstjänst

8 januari · 1 söndagen efter trettondedagen

Stora Lundby kyrka kl 11

Mässa

Grötfest och auktion till förmån för Act Svenska kyrkan efter gudstjänsten

Östad kyrka kl 11

Mässa

HBE arbetar för att ge hopp till barn i Etiopien

Hälften av intäkterna från årets adventsmarknad går till HBE, en svensk stödorganisation som jobbar för att förbättra livsvillkoren för barn i Etiopien.

Text: Jannica Norén

Foto: Hope for Children in Ethiopia

ALLTING BÖRJADE med att fyra unga killar fick en vision uppe på ett berg. De var själva fattiga och visste hur livet var som gatubarn. Uppe på Entoto-berget i Etiopien hade de utsikt över huvudstaden Addis Abeba och Gud gav dem en vision: de skall hjälpa gatubarnen i huvudstaden.

IDAG, 25 ÅR SENARE, lever visionen vidare och arbetet fortsätter i de etiopiska organisationerna WSG/HCE (Win Souls for God och Hope for Children in Ethiopia). Den svenska stödorganisationen HBE samarbetar med de här organisationerna.

JESUS ORD I MATTEUS 25:40 har varit centrala och viktiga i arbetet: ”Sannerligen, vad ni gjort för någon av dessa minsta, det har ni gjort för mig.”

DE FYRA UNGA KILLARNA började sitt arbete med att tömma sina fickor och lägga sina pengar, motsvarande 20 kronor, i en plåtburk för att hjälpa de minsta. I dag har de olika hjälpprogram för barn och unga som lever på gatan. De hjälper barn som utnyttjas i kommersiellt arbete och driver två skolor i Addis Abeba och en i södra Etiopien.

I EN AV SKOLORNA går drygt 100 barn som inte har råd att gå i vanlig skola. Barnen får frukost och lunch varje dag. För många är det den enda mat de äter under en dag. De får skoluniform, skolböcker, tillgång till hälsovård och det viktigaste av allt, en utbildning.

BARN SOM LEVER i fattigdom och som inte får gå i skola befinner sig i riskzonen för att hamna på gatan. För att motverka det

driver HBE skolor där fattiga familjer kan ge sina barn möjligheten att utbilda sig.

HBE ARBETAR MED två spår samtidigt. Det ena är att hjälpa människor bort ifrån fattigdomen och misären, och det andra är att hindra människor från att hamna i fattigdom.

I ADDIS ABEBA FINNS flera Boys home där före detta gatubarn bor. I varje hem finns en ”pappa” som ansvarar för pojkhemmet och påminner dem om att de har en himmelsk Fader som bryr sig om dem. Barn och ungdomar som tagit sig till huvudstaden från landsbygden återförenas med sina familjer om det går. Andra får gå i skola eller lära sig ett praktiskt yrke inom textil eller frisör, allt för att hjälpa dem bort ifrån gatan och fattigdomen.

KYRKOGÅRDSNYTT

Information från kyrkogårdsförvaltningen

Risk för nedfallande träd på kyrkogården

Flera almar på Stora Lundby kyrkogård har drabbats av almsjuka. I väntan på besked från Länsstyrelsen om träden får tas ner, har några vägar stängts av på kyrkogården. De sjuka träden kan vara en säkerhetsrisk då grenar och bark släpper från träden.

Text: Anna Carlsson, foto: Josefine Sjögren

KANSKE HAR DU MÄRKT att några av vägarna på Stora Lundby kyrkogård är avstängda? De träd som står i närheten utgör idag en säkerhetsrisk för både besökare och personal.

Träden det rör sig om är några av de gamla almarna som planterades på 1800-talet i en trädkrans runt kyrkogården. De har drabbats av almsjuka. I något fall har också träd vuxit in i kyrkomuren och trycker bort stenar i den.

Eftersom träden är av samma art så blir det extra sårbart om ett träd blir sjukt. Då riskerar många träd att drabbas av samma dödliga sjukdom.

VARFÖR TAS DÅ INTE träden helt enkelt ner, när de ändå inte går att rädda?

– Det är inte så enkelt, säger kyrkogårdsföreståndare Josefine Sjögren. Kyrkogårdar som är anlagda innan år 1939 skyddas av kulturmiljölagen. Det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att göra stora ändringar. Dit räknas att ta ner gamla träd, och oftast får man bara tillstånd att ta ner träd som är döda.

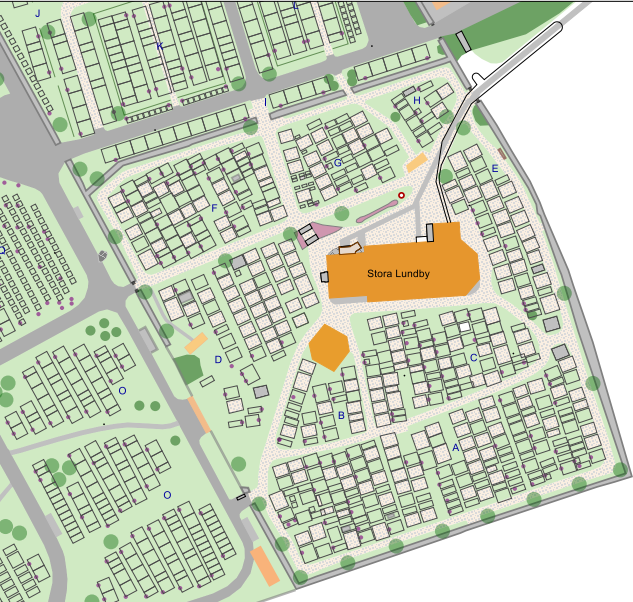
KYRKOGÅRDSFÖRVALTNINGEN har länge vetat om att träden är sjuka, men det är först nu som åtta träd är i det närmaste döda. De växer i ytterkanten av gamla kyrkogården.

– Att fälla de här stora, vackra träden väcker såklart känslor. Tyvärr finns det ingenting vi kan göra för att rädda dem. Däremot planerar vi att plantera nya ädellövträd på samma plats, träd som är mer tåliga, säger Josefine Sjögren.

VAD ÄR ALMSJUKA?

Almsjuka kan drabba alla inhemska arter av alm och orsakas av en svamp. Spridningen sker dels via rotkontakt med smittade träd, dels via sporer som överförs av almsplintborre. Sjukdomsförloppet kan gå snabbt.

Källa: Skogsstyrelsen

Trädkransen

– dåtidens parkideal

Under 1700- och 1800-talet blev det modernt att plantera en cirkel av träd runt kyrkogårdarna. Det var en estetik enligt den tidens ideal och en tro på att det skulle skydda mot sjukdom.

Text: Anna Carlsson, bild: Josefine Sjögren

PÅ SVENSKA KYRKANS WEBBPLATS kan man läsa att kyrkogårdarna har blivit en viktig del av vårt definierade kulturarv i ganska sen tid. Det utseende som våra kyrkogårdar och begravningsplatser har idag speglar samhällets syn på död och begravning under flera hundra år. Det gäller både kyrkogårdarnas arkitektoniska utformning med kvarter, gångar och sätt att plantera på, och gravanordningarnas utformning med gravstenar, inskriptioner, utsmyckningar och val av växter.

BÅDA VÅRA KYRKOGRÅRDAR har flera vackra gamla träd, planterade på ett speciellt sätt, runt hela kyrkogården. Det här sättet att plantera kallas trädkrans och är vanligt på många kyrkogårdar runt om i Sverige. I en trädkrans planteras träden med jämna mellanrum. Det påminner om en allé, men är i en cirkel, inte i en rad. Allén är ju dessutom träd i två linjer, medan trädkransen har en linje av träd.

TRÄDKRANSEN SOM FÖRETEELSE tillkom under 1700-talet men blev vanlig under senare hälften av 1800-talet. Man trodde då att nergrävning av stoft på kyrkogården innebar att ohälsosamma ångor och smittsamma sjukdomar spreds genom luften och jorden. En trädkrans skulle förhindra denna spridning av sjukdomar. Dåtidens parkideal var också att plantera många träd av samma art nära varandra, i ett estetiskt mönster.

MÅNGA AV DE TRÄD som finns på våra två kyrkogårdar är gamla, från 1800-talet. De är av samma art, tätt placerade och nära kyrkomuren på den gamla kyrkogården närmast kyrkan. Det gör att det blir sårbart av flera olika anledningar. Förutom att träden planterades utan tanke på hur stora de skulle bli och hur länge de skulle växa på platsen så kommer de också att dö och behöva ersättas vid ungefär samma tidpunkt. En del träd kan också ha drabbats av trädskjador som

sprider sig lätt mellan träd av samma art. De kanske också har fått skador från beskärningar och avgrävda rötter under åren.

Eftersom gamla kyrkogårdar är skyddade av kulturmiljölagen så anses det viktigt av de kulturvårdande myndigheterna att återplantering görs så likt ursprunget som möjligt.

IDAG HAR VI INTE den här typen av planteringsideal på nyanlagda kyrkogårdar längre. Det är inte längre modernt med lika strikt geometriska planteringar, och nu finns även minneslundar och askgravplatser som gravskick. Dessutom anpassar man idag planteringarna mer utifrån den befintliga miljön och det tas större hänsyn till ekologiska miljöaspekter. Det gör att det blir friare att välja arter och hur de ska planteras, och risken minskar att flera växter ska få samma sjukdomar. Och det där med att det skulle vara ohälsosamma ångor på kyrkogården, ja, det vet vi ju inte är sant!

Ge bort en julklapp som gör skillnad!

Julklappsgranen är en fin tradition. Den innebär att man hjälper en lokal medmänniska att få en bättre jul genom att uppfylla dens önskan inför julen. Två julgranar, en i Gråbo och en i Östad, dekorerats med önskningar och du kan hjälpa till att uppfylla en önskning. Tillsammans ser vi till att alla får en bättre jul!

Vill du skänka en julklapp till någon som inte har råd eller möjlighet att köpa en egen? Det finns många människor i vår närhet som har svårt att få sin ekonomi att gå ihop. Inför julen med önskan om julklappar, julfirande och lite julmat på bordet kan det bli ännu svårare. Då finns julklappsgranen som en möjlighet att få hjälp!

Inför första advent, på lördagen i Gråbo och på söndagen i Östad, så dekorerar vi två julgranar med hjärtan. Varje hjärta innehåller ett önskemål från en medmänniska i Gråbo eller Sjövik med omnejd. Det kan vara önskan om ett presentkort, en sak eller mat, till ett värde av 100–400 kr.

Hur gör man då för att hjälpa? Jo, det är enkelt:

1. Kom och hämta ett hjärta ur någon av granarna och köp något av de önskemål som står i hjärtat.
2. Slå in som en julklapp och fäst hjärtat utanpå.
3. Lämna sedan in julklappen till församlingshemmet senast 15 december så kan den delas ut innan jul.

Tack för att du hjälper andra att få en bättre jul!

JULKLAPPSGRANEN

Ställs upp 26 november i församlingshemmet i Gråbo, Lundbyvägen 12 och 27 november i Östad kyrka

LÄMNA IN JULKLAPP

Lämnas senast onsdag 15 december, under granen eller direkt till diakon Tina Dahllöw, tel 072-180 91 12

